

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodiêre

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Monone martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

non recuso, eo dilecto malens emori, quàm offenso viuere. Quòd autem vultis à me prodi comites meos, id sacrosanctum vetat Euangelium, quãdò ipse Christus Dominus noster in passione sua noluit proderè discipulos suos, sed captus, iussit vt eos sinerent abire. Notum ergò sit vobis, me nec sanctissimum Christi nomen metu mortis abnegaturum, nec socios indicaturum.

Cap. 8.
S. Iustinus
capite truncatur.

Præclarum
miraculū.

Loquitur
præcisum ca-
put patri &
fratri suo.

Cap. 9.

Lux cælitus
effunditur
super caput
eius.

Cæca illu-
minatur.

His auditis, ira perciti carnifices, sine vlla mora in eius necem conspirant, vnusque ex eis, cæteris hortantibus, caput illi amputat. Ità martyr Christi cum laude & gloria in cælum proficiscitur, geminum percepturus brauium, quòd & in Christi confessione perduraret, & vsque ad mortem proximos suos dilexerit. Vt verò quæ eius esset gloria testatum fieret, insigne mox miraculū declaratur. Præcisum enim caput manibus apprehendit corpus truncum, & coram licitoribus illis immobile consistit. At illi ea re perterriti, fugam capeffunt. Pater verò eius & frater è specu egressi, vident sanctum corpus eius stare immotum, miranturque suis manibus proprium ferre caput. Variè interim animis afficiuntur, hortante martyrij gloria, vt exultent, natura inuitante, vt plorent. Maximè verò anxios eos habet, quòd nesciant, quomodò sepulturæ mandandus sit. Cumq; ea de re inter se conferrent, caput beati martyris eos difertis appellans verbis: Abite, inquit, ad locum, quem Luperam dicunt, atque illic meum humate corpusculum. Porrò matri hoc meum apportare caput, vt amoris erga se mei hoc apud se pignus habeat. Quòd si meū tenetur desiderio, studeat sequi me in paradiso iam degentem, vbi animæ sanctorum feliciter quiescunt.

Tum illi faciunt, vt erant iussi, corpusque sepeliunt loco eis indicato. Caput verò adferunt matri, quæ illud cum gaudio excepit, Deo agens gratias, quòd innocentem eius animam ad se euocasset. Tibi, inquit, Christe honor, laus & iubilatio, qui dignatus es hunc assumere puerum, & adiungere beatis martyribus tuis. At tu beate Iustine, fili mi dulcissime, qui in Christi regnum ingressus es cum palma victoriæ, ibi memor esto meū in tuis suffragijs. Hæc illa cum lachrymis orante, lux ingens effusa est super illud domicilium, in quo sanctum Iustini caput repositum erat. Cumque ea luce omnia circunquaquè irradiarentur, idque in ipsis noctis tenebris, mirabantur quotquot in ea vrbe erant. Tandem Episcopo eius ciuitatis caput illud sancti martyris honorificè condente, cæca quædam puella superueniens, Adiua me, inquit, beate Christi martyr, vt lumen diu negatum, Domino Christo præstante, tuo patrocinio adipisci merear, vt laudetur nomen eius in martyrio tuo. Sic illa orauit, & mox voto potita suo, laude & prædicatione effert inclytum martyrem, plebsque omnis exultans, gratias agit benignissimo Saluatori, cui est honor & potestas per æterna secula, Amen.

VITA ET MARTYRIVM S. MONONIS MAR-
TYRIS IN NASSONIA, LEODIENSIS DIOECESIS, QUI
escentis, vt habetur in antiquo MS. libro ecclesie collegiatæ eiusdem S. Mononis Nas-
sonien. quam vitam fideliter exscriptam nobis transmisit Dominus Iohannes
Charlier eiusdem ecclesie Præpositus. Dictionem tamen subindè
mutauimus, quam in alio MS. codice inueni-
mus latiniorem.

PROLOGVS AVTHORIS.

Votiescunque, fratres charissimi vnice percolendi, ortum, vitam, & obitum dignè recolimus sanctorum, quorum memoria redolet preciosa, toties fructū salutis nostris miserijs credimus affuturum. Quapropter sanctissimi patroni nostri Mononis, martyris scilicet egregij, nostræ fragilitati specialiter à Domino bonorum largitore prædestinati, ortum, vitam, ac martyrij palmam, secundum sermone nostri ariditatem aliquantulum recitantes, eodem Christo Domino propitiante, aggredimur describere.

VITA

V I T A.

FUIT igitur sanctus Monon de occiduis mundi partibus oriundus, videlicet ex Scotia, quæ multos sanctorum velut stellas luciferas ad diuersas mundi transmisit partes, vt fuit preciosus confessor Furseus, quem Parrona retinet læta, cum fratre suo Vlrano: & Foillanus eorum frater magni meriti vir, cuius presentia castrum congaudet Foffense: Sanctus quoque Bertuinus, sanctus Fredegandus, necnon sanctus Eloquius confessor magnificus, quem Vualciodorum veneratur cœnobium: alijq; complures sancti, quorum numerum & nomina sanctæ prædestinationis cõtinet liber. Huic ergo memorato Mononi post

vigilias nocturnales, quibus Deo velut miles inuictus seruiebat, cum se sopori dedisset, nuncius cœlestis affuit in hæc verba: Monon serue Dei fidelis, mandat tibi altissimus cœlorum possessor, vt Gallias impiger adeas, locumq; in sylua Arduenna, cui nomen Fridier, perquiras, quem fons Nafania leniter irrigat, ibiq; locum tuæ habitacionis vendicabis, donec generalis dies examinis, peccatoribus reatus sui tormentum, iustis verò ac tibi æternæ vitæ brauium pro labore redditurus est. Qua visione vir Dei sollicitus perijt, vt si à Deo hæc esset visio, secundò ac tertio sibi appareret. quod & ita factum est. Nec mora, iam de Angelica visitatione certior factus, sumptis necessarijs quibus indigebat, iter suum vir iustus arripuit, hunc psalmi versum decantans: Vias tuas Domine demonstra mihi, & semitas tuas edoce me. Dirige me in veritate tua & doce me, quia tu es Deus saluator meus, & te sustinui tota die. Huic tamen sedit in voto prius limina Apostolorum Petri & Pauli inuisere, quatenus eorum fretus auxilio, postmodum in locum sibi destinatum felici perueniret omine.

Ea verò tempestate dignæ memoriæ Iohannes, dictus ob morum simplicitatem Agnus, (cuius possessio paterna fuerat villa Tihancia iuxta Huyum castrum sita) cum benedictione Apostolica Romæ accepta, iam transgressis in redeundo alpium iugis, Tongrensis Episcopij partes repetebat, viro sancto factus est obuius, Mononi scilicet iam Leuitico ordine sublimato: à quo auditis sui itineris causis, & quid inde esset acturus, benedictionem ei elargitur, demandans tanquam fidissimo ex mutua colloquutione facto amico, vt in redeundo pallium Episcopale, quod ex maturandi itineris anxietate intermiserat, sibi fidelis deferat baiulus. Locum autem à Deo sibi designatum ad se reuertenti promisit certius se ostensurum, suumque illi consilium & auxilium, prout tempus & ratio exposceret, in omnibus præbiturum: quod ita factum constat, nam reuersus, à prædicto Iohanne Episcopo venerabiliter susceptus est. Quantus verò qualisve postmodum fuerit in famulatu prælibati pontificis, breuiter enarrabimus. Fuit namq; daptilis & largus in pauperes, pernox in orationibus, ieiuniorum executor laudabilis, pacis amator præcipuus, proximorum defensor promptissimus, ac Dei amator feruentissimus. Quid plura? Quicquid in seruis Dei attenditur laudabile, hoc in isto eius famulo vbertim crescebat quotidie, intantum, vt consodales eius videntes talia in Dei homine dona, inde pessundati sunt ad peius, vnde sublimari debuerant in melius.

Hic verò Dei iustus, inter ista non immemor visionis nocturnæ diuinitus sibi factæ, cum licentia præscripti Episcopi expetit locum ab Angelo præsignatum, quem truncis ac vepribus pro posse mundatum in oratorium commutauit & consecrauit, vbi congruè Deo redderet solennia precum vota. Huic operi sic incumbenti obtulit Christi miseratio largisua leuamen amabile, videlicet nolam ferream, in viri Dei presentia à porco de terra effossam, quæ adhuc in sua dependet ecclesia. Quò dono non parùm lætificatus, agnouit intrepidus, pium Iesum in choato operi benignè fauere. Mox fama quietis nescia circumquaq; volitans, pagenses excitauit non mediocriter, vt huic Dei homini adhererent, quorum ope & labore nimium sustentatus erexit adiculam, diuitijs quidem seculi vacuam, sed virtute supera plenam. Nam promerentibus eius meritis viuacibus, multorum languentium corpora inibi sua offerentiū munera, ex integro sospitati resituta sunt. Verum hostis humani generis supra modum indignè ferens, etiam locum istius eremi titulo Christianitatis à iusto viro sic nobilitari, anxius quid ageret, qualiterve cœptum opus interrumpere, secum tractabat.

Tan-

Octobr. 18.
S. Mononis
patria.
S. Fursei vi-
ram quare
16. Ianuarij.

Angelus ei
in somnis
apparet.

Psal. 24.

It Romam.

Iohannes
Agnus, Tun-
grensis Epi-
scopus.

Catalogus
virtutū ei⁹.

Construit
cellā in ere-
mo.

Multi agri
eius meritis
sanantur.

Tandem face accensus inuidiæ, qua protoplastum patrem nostrum Adamum præh dolor expulit ab horto deliciarum, appulit sibi suæ voluntatis compotes, scilicet latrones sicarios, quos iadiu sibi obsecundantes sciebat ægrè ferre, quod vir totius sanctitatis exemplar, lustra suarum inhabitaret sylvarum. Sine mora igitur irruentes, pestiferoq; cuneo perstreptentes, crudeli morti mancipant sanctum Dei. Sic martyr effectus gloriosus Monon calcato mundo cum suis concupiscentijs, indefectiuis fruitur gaudijs, conspiciens cum Angelis desiderabilem vultum Dei, associatus haud dubio Prophetarum choris, Apostolorum collegijs, Martyrum dignitati, Confessorum sodalitati, Virginum dulcisonis choreis.

Occiditur
latronibus
vir sanctus.

Quæ res postquam vicinorum grauissimo perculit aures nuncio, accurrentes, ac sanctum Dei letali affectum vulnere conspicientes, lachrymarum riuulos præ dolore abundè effuderunt, gaudebant tamen spiritu, quod in suis confinjs talem merebatur habere patronum ac tutorem apud Dominum, vigilantissimum. Inde quamplurimi martyris preciosi locum ad eunt, quæ vndiq; sentientes diuino lumine illustrari, gloriosas exequias celebrant, ac corporis thesaurum incomparabilem inuictissimi testis Christi sepulturæ tradunt, candidis vndiq; (vt decebat) honorificatum ornamentis. Quo loco quot postea deriuarint beneficia Dei in ægrotantium membra, claudorum icilicet, cæcorum, aridorum, febricitantium, alijsq; plurimis detentorum doloribus, nullus sermo noster ad dicendum sufficit.

Locus mar-
tyrij eius ce-
lesti illustra-
tur lumine.

Multa ad
eius sepul-
crum mira-
cula.

Beatus verò Iohannes memoratus Episcopus, ad exemplum sequentium adhuc superstes, indoluit seruum Dei sibi in familiaritate deuinctum, à cōuersatione hominum, quos sanctis monitis informabat, exemploq; dignos Deo reddebat, sic vitæ transitorie in sperato percurrere stadium: quanuis sciret, potius ei congaudendum iam in celestibus immortalitatis gloria coronato. Hic autem, cooperantibus fidelibus vicinis, basilicam concedentem sibi ædificauit, quam in honorem beatæ Mariæ semper virginis ac matris Dei consecratam, ab omni exactione liberam, Episcopali autoritate, in sua prouinciali synodo, perpetuè esse decreuit. Et nè extunc deesset officium sacerdotale in ecclesia Hoyensî & villa Amania, ad persoluendum diuinum officium sacerdotes instituit, qui per vices sibi mutuò succedentes Missarum solennia ad honorem prædicti martyris, Deo persoluerent, quousque per temporis interualla eadem ecclesia ex fidelium donatione proficiēs, proprijs stipendijs cultui diuino sufficeret. Hæc autem sacerdotalis successio eodem in loco durauit à tempore D. Iohannis prædicti Episcopi vsq; ad tempus Pipini tertij, qui regnum Francorum adeptus, deficiente regia stirpe Clodouei, à Papa Zacharia vnctus est in Regem ob defensionem Romanæ Ecclesiæ. Hic itaq; Pipinus Rex dum inter venandū Arduennensem perlustraret syluam, Deo disponente ad ecclesiam sancti Mononis deuenit, eamq; (vt erat vir magni affectus erga Deum & sanctos eius) deuotionis causa oraturus intrauit. Qui,

Iohannes
Episcopus
in honorem
S. Mononis
& Virginis
Mariæ basi-
licam con-
struit.

Pipinus Frã-
corum Rex
S. Mononē
visitat, mul-
taque dona
ei ecclesiæ
confert.

visis miraculorum monimentis ex infirmorum curatione ibidem relictis, summo opere admiratus est sancti martyris virtutes: ac prostrato corpore, deuotè exorabat eius apud Deum suffragia. Atq; vt ibidem relinqueret memoriam sui regalis beneficij, per pileum quod capite gestabat, auro gemmisq; ornatū, omnes decimas quas habebat inter fluuium Vrtam & Letiam, perpetuo iure tradidit beato Mononi possidendas. Ipsumq; pileum, in testimonium huius largitionis suæ, in eodem loco seruandum reliquit. Atq; exindè facta est ecclesia collegiata, constitutis ibidem Canonicis, qui tempore diurno ac nocturno persoluerent odas Domino, eiusq; glorioso martyri

Mononi, orantes pro felici statu regni Francorum, maximeq; pro salute

Regis Pipini, cuius munificentia dotata est & exaltata eadem

ecclesia: præstante & adiuuante Domino nostro Ie-

su Christo, qui cum patre & Spiritu sancto

regnat Deus in omnia secula,

Amen.

Præscripta omnia cantantur in lectionibus matutinalibus prænominatæ ecclesiæ sancti Mononis, in festo eiusdem & per octauas: habenturque in libro lectionum ex pergamento laudabiliter conscripta, qui conseruatur in eadem ecclesia Nassoniensi.

MARTY-